۲- ابزارهای مدیریت شبکههای کامپیوتری

۱-۲- هدف آزمایش

هدف از این آزمایش آشنایی با ابزارهای مدیریت شبکههای کامپیوتری و نحوه عیبیابی و رفع خطاهای شبکه است.

مطالبی که در این آزمایش پوشش داده می شود عبارتاند از:

- مشاهده تنظیمات آدرس IP واسطهای شبکه
- استفاده از برنامههای خط فرمان شامل Tracert ،Ping
 - استفاده از ابزار Ping plotter

۲-۲- شرح آزمایش

۱-۲-۲ مشاهده تنظیمات آدرس IP واسطهای شبکه

با استفاده از دستور Ipconfig /all اطلاعات مربوط به تنظیمات پروتکل IP واسطهای سیستم شما لیست خواهند شد. این اطلاعات شامل آدرس IP سیستم، ماسک شبکه، آدرس دروازه ۲۴ شبکه، آدرس فیزیکی واسطها و آدرس سرور DNS است و به تفکیک واسطها نمایش داده خواهد شد. این دستور را می توانید در محیط CMD اجرا کنید. نمونهای از خروجی این دستور در شکل (۲۷-۲۷) نمایش داده شده است.

Ethernet adapter Ethernet:

```
Connection-specific DNS Suffix . : ceit.local
Description . . . . . . . . . . . . . . . . Marvell Yukon 88E8040 PCI-E Fast Ethernet Controller
                Physical Address.
DHCP Enabled. . . . .
Autoconfiguration Enabled . . . . : Yes
Link-local IPv6 Address . . . . : fe80::218b:a522:11f5:ac9e%16(Preferred)
IPv4 Address. . . . . . . . . : 172.23.154.77(Preferred)
Subnet Mask . . . . . . . . . : 255.255.252.0
Lease Obtained. . . . . . . . : Monday, November 6, 2017 4:24:42 AM
Lease Expires . . . . . . . . : Friday, November 10, 2017 4:24:43 AM
Default Gateway . . . . . . . : 172.23.152.1
DHCP Server . . . . . . . . : 172.23.128.25
DHCPv6 IAID .
                  . . . . . . : 50341054
DHCPv6 Client DUID. . . . . . : 00-01-00-01-21-70-46-BB-00-24-BE-7E-88-88
DNS Servers . . . . . . . . . : 172.23.128.23
                                 172.23.128.22
NetBIOS over Tcpip. . . . . . : Enabled
```

شکل (۲۷-۱) خروجی دستور ipconfig /all

²⁴ Gateway

توضیحات بخشهای مهم شکل (۱-۲۷) در جدول (۱-۴) بیان شدهاند. بسیاری از مشکلات رایج در اتصال به شبکه ناشی از اختصاص نیافتن آدرس IP مناسب است. در این حالت در اغلب موارد در بخش IPv4 Address آدرسهایی که با عبارت 169 شروع می شوند را مشاهده خواهید کرد. همچنین پاسخ گو نبودن سرورهای DNS از مشکلات رایج دیگر است. در این حالت می توانید سرورهای DNS را Ping کنید تا از دسترس بودن آنها اطمینان حاصل کنید. در نهایت آدرس دروازه شبکه را نیز Ping کنید تا مطمئن شوید می توانید با آن ارتباط داشته باشید.

جدول (۱-۴) توضیحات بخشهای مختلف خروجی دستور ۱۱-۴)

توضيحات	بخش
توضیحات مربوط به واسط شبکه	Description
آدرس فيزيكي واسط شبكه	Physical Address
آیا آدرس IP به واسط شبکه از طریق پروتکل DHCP اختصاص می یابد. اگر جواب Yes است باید آدرس DHCP Server مشخص شده باشد.	DHCP
آدرس IP نسخه ۴ واسط شبکه	IPv4 Address
آدرس IP نسخه ۶ واسط شبکه	IPv6 Address
آدرس مربوط به سرورهای DNS	DNS Server
آدرس IP مربوط به دروازه شبکه	Default Gateway
به همراه آدرس IP، آدرس شبکهای که واسط شبکه شما در آن قرار دارد را مشخص می کند.	Subnet Mask

با استفاده از دستور ipconfig /release آدرس IP مربوط به واسط مشخصشده، رها خواهد شد. پس از این دستور باید ipconfig/renew را نیز اجرا کنید تا آدرسهای جدید به واسطهای شما اختصاص پیدا کند.

۲-۲-۲ استفاده از برنامههای خط فرمان

برنامههای خط فرمان مانند Netstat ،Ping و Tracert از برنامههای موجود در سیستمعامل خانواده ویندوز هستند که امکانات مدیریتی و اشکالزدایی شبکه را به کاربر میدهند. برای دیدن گزینههای هر دستور میتوانید از ?/ بعد از دستور استفاده کنید. به عنوان مثال با استفاده از دستور ping/? خروجی شکل (۱-۲۸) در خط فرمان چاپ میشود.

سوال ۱: به نظر شما سوییچ ۱- چیست و چگونه عمل می کند؟

شکل (۱-۲۸) خروجی دستور ?/ping

۲-۲-۳ ارزیابی ارتباط با سیستمهای دیگر با استفاده از ابزارهای Ping و Tracert

با استفاده از ابزار Ping می توانید ارتباط با سیستمهای دیگر را ارزیابی کنید. در جلوی دستور Ping باید آدرس IP سیستمی که می خواهید ارتباط با آن را آزمایش کنید قرار دهید. به عنوان مثال، دستور Ping ایکی از آدرسهای IP متعلق به شرکت Google را Ping می کند. خروجی این دستور در شکل (۱-۲۹) نمایش داده شده است. با استفاده از این دستور می توانید وضعیت اینترنت خود را نیز بسنجید. همان گونه که مشاهده می کنید میانگین زمان رفت و برگشت بستهها، ۲۹ میلی ثانیه است که نسبتا مناسب است. این تاخیر معمولا باید زیر ۱ ثانیه باشد. همچنین تمام بستهها باید دریافت شده باشند. در شکل (۱-۲۹) مشاهده می کنید که هر چهار بسته ارسالی، دریافت شده باشد. در شکل (۱-۲۹) مشاهده می کنید که هر چهار بسته ارسالی، دریافت شده باشد. در یافت نکردن هر یک از بستهها می تواند نشان از وجود مشکل در شبکه باشد.

```
ping 8.8.8.8
```

```
Pinging 8.8.8.8 with 32 bytes of data:
Reply from 8.8.8.8: bytes=32 time=82ms TTL=48
Reply from 8.8.8.8: bytes=32 time=80ms TTL=48
Reply from 8.8.8.8: bytes=32 time=78ms TTL=48
Reply from 8.8.8.8: bytes=32 time=79ms TTL=48

Ping statistics for 8.8.8.8:

Packets: Sent = 4, Received = 4, Lost = 0 (0% loss),
Approximate round trip times in milli-seconds:

Minimum = 78ms, Maximum = 82ms, Average = 79ms
```

شكل (۲۹-۱) خروجي دستور 8.8.8.8 ping

سوال ۲: با استفاده از CMD، دستورات زیر را اجرا کنید:

ping aut.ac.ir

ping google.com

چه تفاوتی بین میانگین زمان رفت و برگشت برای این دو آدرس وجود دارد؟ به نظر شما این اختلاف از کجا ناشی می شود؟ دستور ping dolat.ir را نیز اجرا کنید و میانگین زمان رفت و برگشت را مقایسه کنید.

سوال ۳: همان گونه که مشاهده کردید Ping بعد از ارسال و دریافت چهار پیغام قطع می شود. دستوری پیدا کنید که ارسال و دریافت پیغام را بدون توقف ادامه دهد.

اصول عملکرد ابزار Tracert مشابه ابزار Ping است. با استفاده از ابزار Tracert می توانید مسیر، عبور بسته های خود تا رسیدن به مقصد را مشاهده کنید؛ بنابراین اگر در جایی در این مسیر، شبکه قطع باشد می توانید آن را شناسایی کنید. خروجی این دستور در شکل (۱-۳۰) داده شده است.

Tracing route to google-public-dns-a.google.com [8.8.8.8] over a maximum of 30 hops:

```
2 ms
                1 ms
                         6 ms 172.23.152.1
                        <1 ms 172.23.128.2
      <1 ms
               <1 ms
                        <1 ms
                               172.16.4.4
       1 ms
               <1 ms
                         1 ms
                               172.29.1.3
               <1 ms
       1 ms
                               Request timed out.
                               Request timed out.
10
                               Request timed out.
      *
                               Request timed out.
       8 ms
                         6 ms 10.201.177.41
      7 ms
                6 ms
                         6 ms 10.10.53.190
15
      14 ms
               11 ms
                        12 ms 85.132.90.189
                               Request timed out.
      84 ms
                        80 ms 72.14.212.229
17
               81 ms
                               Request timed out.
18
               94 ms
19
                       164 ms
     126 ms
                               108.170.236.83
               83 ms
20
      84 ms
                        85 ms google-public-dns-a.google.com [8.8.8.8]
```

Trace complete.

شکل (۳۰-۱) خروجی دستور tracert

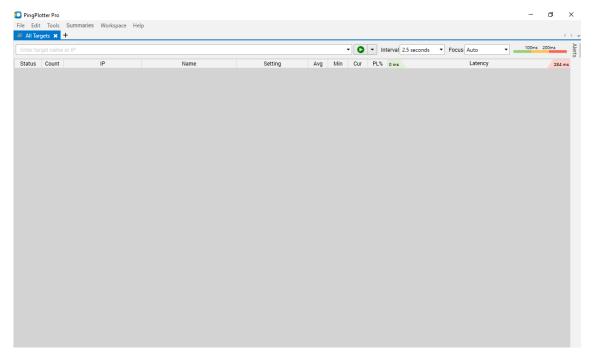
همان گونه که در این شکل مشاهده می شود، ستون اول از سمت چپ، بیانگر گامهای عبور بسته است. هر گام بیانگر یک مسیریاب است. سه ستون بعدی بیانگر زمانی است که بین ارسال و دریافت بسته طول کشیده است. درنهایت ستون اول از سمت راست بیانگر آدرس IP مسیریاب در آن گام است.

سوال ۴: دستور tracert aut.ac.ir و tracert facebook.com ،tracert google.com را اجرا کنید. آخرین آدرس IP که در خروجی هر سه دستور مشاهده می کنید و ارتباط آنها با

ورودی دستور tracert را مشخص کنید. به نظر شما چرا در خروجی tracert ورودی دستور Request timeout قرار IP مسیریابها، Request timeout قرار گرفته است؟ آخرین آدرس IP در خروجی مربوط به facebook چه ارتباطی با Acebook دارد.

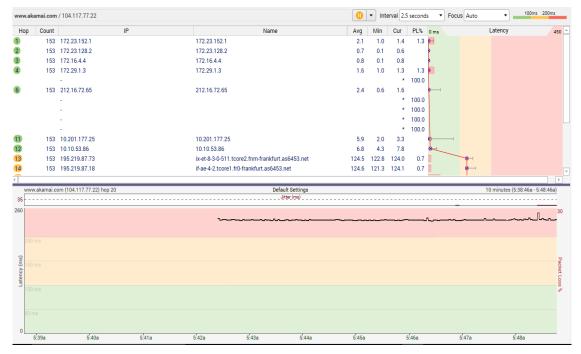
۲-۲-۴ استفاده از ابزار Ping Plotter

اگرچه دستورات گفته شده امکان بررسی وضعیت شبکه را ممکن میسازد، اما با ابزارهای دیگری نیز می توان تغییرات وضعیت شبکه را به صورت کاراتر مشاهده کرد. یکی از این ابزارها، Ping دیگری نیز می توان تغییرات وضعیت شبکه را به صورت کاراتر مشاهده کرد. یکی از این ابزار در شکل (۱-۳۱) نمایش داده شده است.

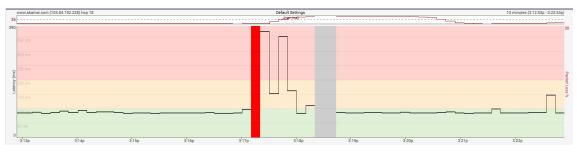
شکل (۱-۳۱) نمایی از ابزار Ping Plotter

با استفاده از این ابزار می توان وضعیت تاخیر لینکهای شبکه را نظارت کرد. برای این کار از منو، File منو، File را انتخاب کرده سپس بر روی New Target کلیک می کنیم و یک مقصد را انتخاب می کنیم. همان طور که در شکل (۱-۳۲) مشاهده می شود برنامه Ping Plotter کردن دائم مقصد، وضعیت تاخیر بسته های دریافتی را نظارت می کند.

شکل (۳۲-۱) صفحه کلی

همان گونه که در شکل بالا مشاهده می شود، تعداد گامهای بسته تا مقصد نیز نمایش داده شده است. در پنجره پایین نمودار تاخیر بسته ها در طول زمان را مشاهده می کنید. تصویر دیگری از این صفحه در شکل (۱–۳۳) نمایش داده شده است.

شکل (۳۳-۱) نمودار تاخیر بستههای دریافتی

مشاهده می شود که تاخیر بسته ها در ساعت ۳:۱۷ بعد از ظهر به صورت ناگهانی افزایش پیدا کرده است. در صورتی که نمودار تاخیر بسته ها در شبکه شما به صورت غیرمعمول بالاتر از ناحیه سبزرنگ باشد، نشان دهنده وجود مشکل در شبکه است.

از دیگر امکانات برنامه Ping Plotter میتوان قابلیت لیست کردن سیستمهای موجود در شبکه را نام برد. برای این کار از منوی Tools، بخش Local Network Discovery را انتخاب کنید. نمونه خروجی در شکل (۱-۳۴) نمایش داده شده است.

IP	MAC Address	MAC Vendor	Hostname	Ping	Protocols	Description
172.23.152.131	6c:f0:49:70:2f:2e	GIGA-BYTE TECHNOLOGY CO.,LTD.	Montajab		UPnP ARP	MONTAJAB: bahman: MONTAJAB: montajab1983@hotmail.com: MONTAJAB: OMNeTpp: MONTAJAB
172.23.152.142	00:22:15:fa:fe:39	ASUSTek COMPUTER INC.	DESKTOP-2V91QVF		UPnP ARP	DESKTOP-2V91QVF
172.23.154.0	70:4d:7b:46:4c:45	ASUSTek COMPUTER INC.			UPnP ARP	Windows/10.0.14393 UPnP/1.1 BitTorrent(client)(native)/7100
172.23.152.182	f0:de:f1:e2:7e:eb	Wistron Infocomm (Zhongshan) Corporation	Armin-PC		UPnP ARP	ARMIN-PC
172.23.154.46	00:1f:d0:93:d9:5b	GIGA-BYTE TECHNOLOGY CO.,LTD.	roshanfekr-PC		UPnP ARP	ROSHANFEKR-PC: roshanfekr: Microsoft-Windows-NT/5.1 UPnP/1.0 UPnP-Device-Host/1.0
192.168.19.254	00:50:56:f5:a7:74	VMware, Inc.			ARP	
192.168.83.254	00:50:56:f8:f8:0c	VMware, Inc.			ARP	
172.23.152.1	04:6c:9d:27:9e:d0	Cisco Systems, Inc			ARP	
172.23.154.61	b8:70:f4:83:c4:82	COMPAL INFORMATION (KUNSHAN) CO., LTD.	MAHDI		ARPJUPnP	mahdi
192.168.170.6					mDNS	Professor
172.23.152.112	d4:85:64:1a:aa:9a	Hewlett Packard			mDNS ARP	HP LaserJet P2035n
172.23.152.126	78:24:af:42:f2:6f	ASUSTek COMPUTER INC.	DESKTOP-3PU37OR		UPnP ARP	DESKTOP-3PU37OR
172.23.153.28	74:d0:2b:c5:c2:e7	ASUSTek COMPUTER INC.			mDNS ARP	570323970
172.23.152.209	e0:cb:4e:89:c3:f2	ASUSTek COMPUTER INC.			mDNS ARP	227356191
172.23.152.132	40:8d:5c:71:79:53	GIGA-BYTE TECHNOLOGY CO.,LTD.			mDNS ARP	944109430
172.23.152.224	1c:1b:0d:39:42:c5	GIGA-BYTE TECHNOLOGY CO.,LTD.	DESKTOP-L3ALBT3		mDNS ARP	769263051

شکل (۱-۳۴) نمونهای از خروجی از خروجی

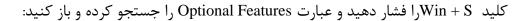
همان گونه که در این شکل مشاهده می کنید، آدرس IP، آدرس MAC، اسم سیستم و توضیحات آن در هر ردیف نمایش داده شده است.

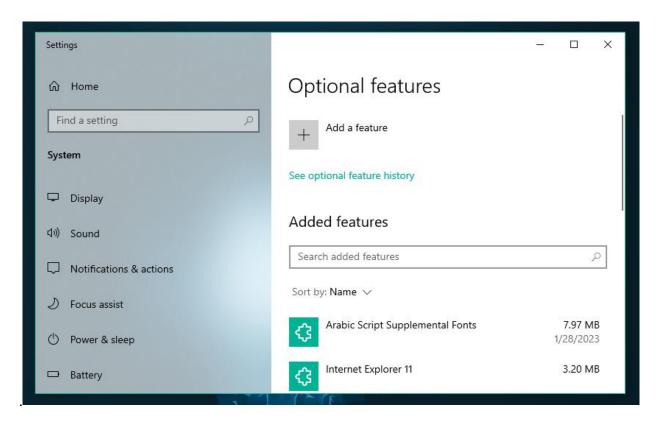
سوال ۵: بـا اسـتفاده از ipconfig و ping plotter آدرس فیزیکـی دروازه شـبکه و یکـی از دوستان خود را پیدا کنید.

۵-۲-۲ استفاده از ابزار MRTG

MRTG (Multi Router Traffic Grapher) یک ابزار متنباز برای نظارت بر پهنای باند و میزان استفاده از شبکه است که از پروتکل SNMP برای جمعآوری دادههای ترافیکی استفاده می کند. این دادهها سپس در قالب نمودارهای گرافیکی نمایش داده می شوند و به ما کمک می کنند الگوهای مصرف پهنای باند را تحلیل کنیم.

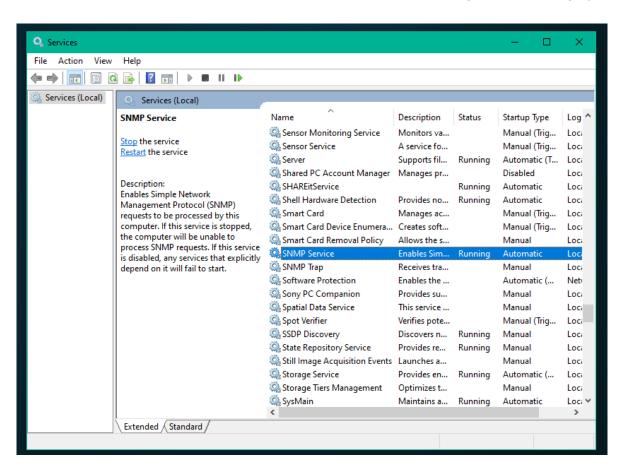
برای راهاندازی MRTG (Multi Router Traffic Grapher) جهت مانیتورینگ ترافیک شبکه، مراحل زیر را دنبال کنید:

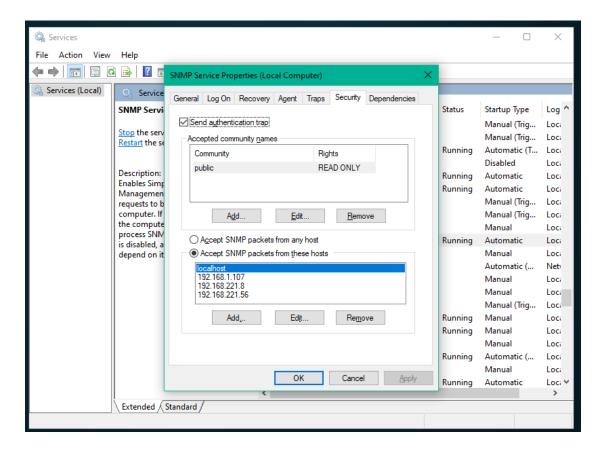

در صفحه باز شده، روی گزینه Add a feature کلیک کنید. در کادر جستجو، عبارت Simple Network را انتخاب Simple Network Management Protocol (SNMP) را انتخاب کنید. گزینه Install کلیک کنید. منتظر بمانید تا فرآیند نصب تکمیل شود.

پس از اتمام نصب کلید Win + R را فشار دهید، سپس عبارت services.msc را تایپ کرده و Win + R را بزنید تا پنجره Srvices باز شود. در لیست سرویسها، SNMP Service را پیدا کرده، روی آن راست کلیک کنید و گزینه Properties را انتخاب کنید.

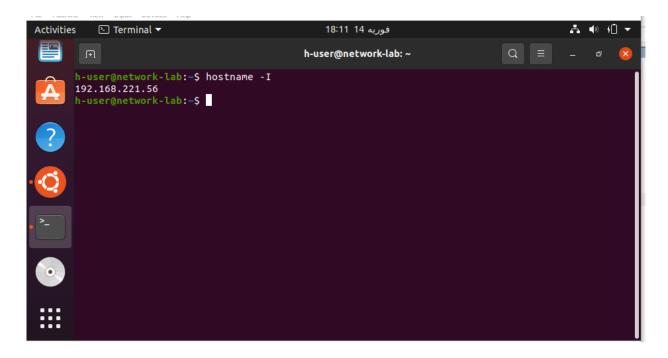
به بخش Security بروید و در بخش Security Names بروید و در بخش Security انتخاب کنید. یک Community Name مثلاً (public) تعریف کنید.

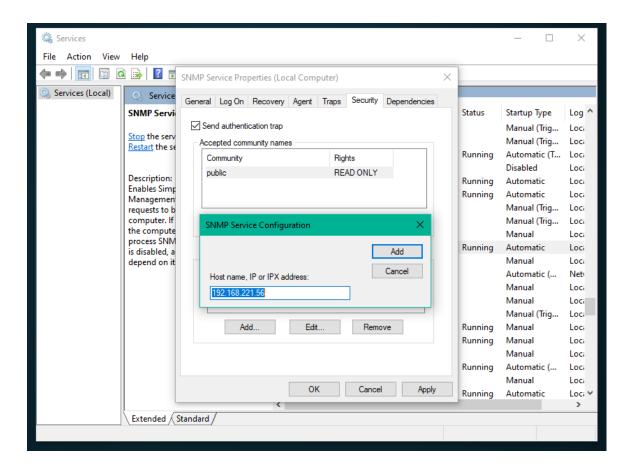
برای اینکه SNMP بتواند دادههای شبکه را از سرور اوبونتو دریافت کند، باید آدرس IP کلاینت اوبونتو را در تنظیمات مشخص کنیم. برای پیدا کردن این IP در اوبونتو، مراحل زیر را انجام دهید:

ترمینال اوبونتو را باز کنید و دستور زیر را اجرا کنید:

hostname -I

این دستور لیستی از آدرسهای IP دستگاه را نمایش میدهد. آدرس موردنظر را یادداشت کنید. به پنجره SNMP packets from this host accept در ویندوز برگردید. در قسمت SNMP Service Properties در ویندوز برگردید. در تسمت IPکلاینت اوبونتو را وارد کنید.

روی Apply و سپس OK کلیک کنید.

اکنون SNMP در ویندوز تنظیم شده و آماده دریافت دادهها از سرور اوبونتو برای مانیتورینگ با MRTG است.

سپس دستورات زیر را در ترمینال اجرا کنید:

sudo apt update -y sudo apt upgrade -y sudo apt-get install mrtg

اکنون پوشه MRTG را ایجاد کرده و فایل پیکربندی را منتقل کنید:

sudo mkdir /etc/mrtg && sudo mv /etc/mrtg.cfg /etc/mrtg/

سپس باید cfgmaker را اجرا کنیم تا اطلاعات مربوط به دستگاه ویندوز که SNMP روی آن تنظیم شده را جمع آوری کند:

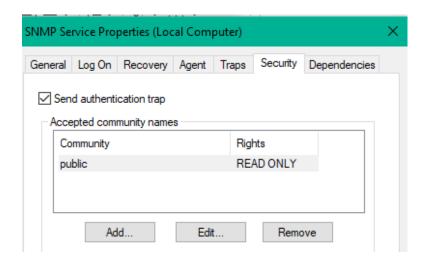
sudo cfgmaker --output=/etc/mrtg/mrtg.cfg snmp-server@192.168.16.200

نكته:

به جاى 192.168.16.200، آدرس IP سرور ويندوز خود را كه SNMP روى آن تنظيم شده است، قرار دهيد.

IPv4 Address. : 192.168.221.83

و هچنین به جای snmp-server، مقدار دقیق Community Name را که در تنظیمات SNMP ویندوز تعریف کردهاید، وارد کنید.

که در اینجا ما نام آن را public قرار داده ایم. پس در این حالت دستور ما به شکل زیر خواهد بود:

sudo cfgmaker --output=/etc/mrtg/mrtg.cfg public@192.168.221.83

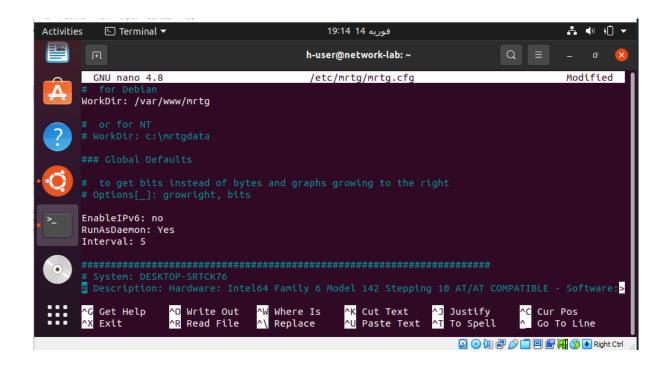
بعد از این مرحله فایل تنظیمات MRTG را باز کنید:

sudo nano /etc/mrtg/mrtg.cfg

سیس خطوط زیر را به آن اضافه کنید:

RunAsDaemon: Yes

Interval: 5

اکنون دستورات زیر را اجرا کنید:

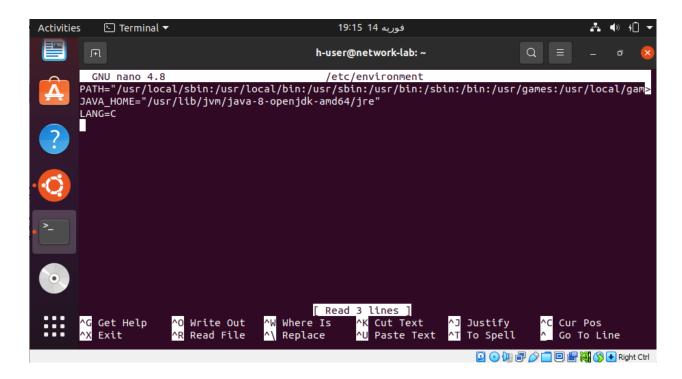
sudo apt install apache2 sudo mkdir /var/www/mrtg sudo env LANG=C /usr/bin/mrtg /etc/mrtg/mrtg.cfg

سپس باید فایل etc/environment را ویرایش کنیم:

sudo nano /etc/environment

خط زير را به فايل اضافه مي كنيم:

LANG=C

سيس اجرا كنيد:

source /etc/environment sudo mrtg /etc/mrtg/mrtg.cfg sudo indexmaker --output=/var/www/mrtg/index.html /etc/mrtg/mrtg.cfg

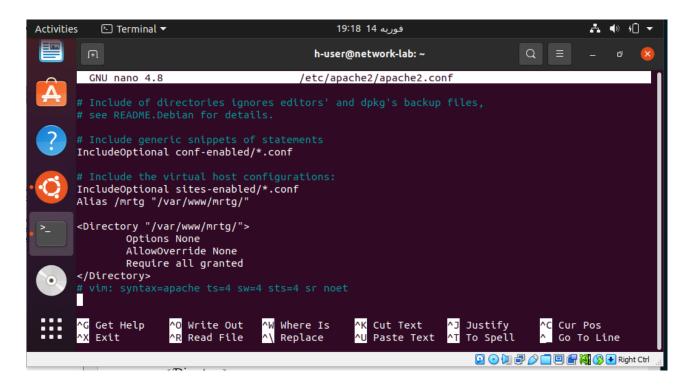
اكنون فايل etc/apache2/apache2.conf را بايد ويرايش كنيد:

sudo nano /etc/apache2/apache2.conf

خطوط زیر به انتهای فایل باید اضافه شود:

Alias /mrtg "/var/www/mrtg/"

<Directory "/var/www/mrtg/">
 Options None
 AllowOverride None
 Require all granted
</Directory>

ذخیره فایل و راهاندازی مجدد apache:

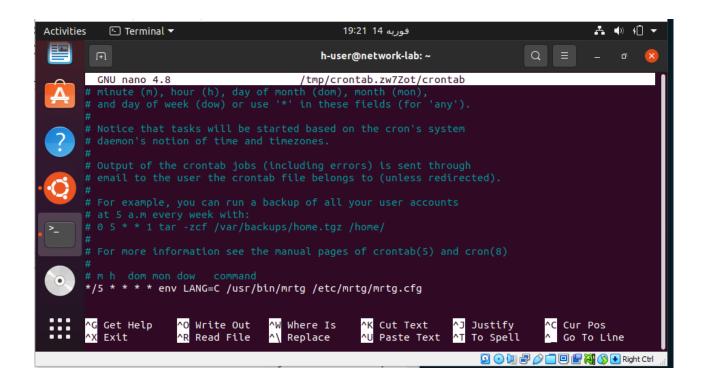
sudo service apache2 restart

برای اجرای خودکار MRTG می توانیم کرون جاب را ویرایش کنیم:

sudo crontab -e

اکنون برای اجرای MRTG هر ۵ دقیقه یکبار میتوانیم خط زیر را اضافه کنیم:

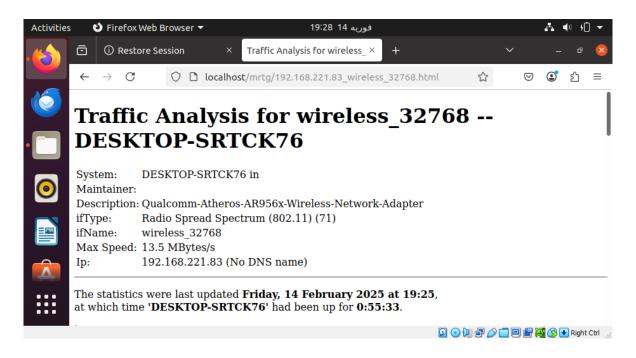
*/5 * * * * env LANG=C /usr/bin/mrtg /etc/mrtg/mrtg.cfg

در انتها، برای مشاهده نمودارهای ترافیکMRTG ، مرور گر اوبونتو را باز کرده و به آدرس زیر بروید:

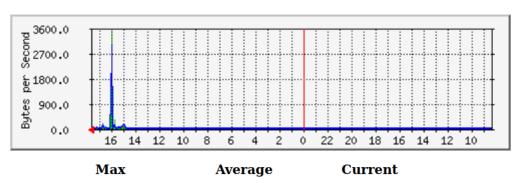
http://localhost/mrtg

در صورت استفاده از سرور دیگری، می توانید به جای localhost، آدرس IP سرور MRTG را وارد کنید.

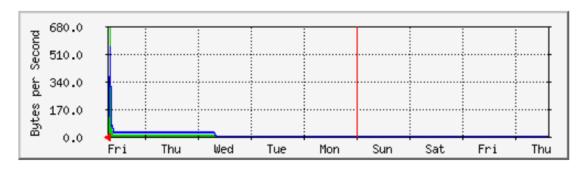
که پس از چند دقیقه خروجی ها را نمایش میدهد:

`Daily' Graph (5 Minute Average)

In 335.5 kB/s (0.3%) 870.0 B/s (0.0%) 53.0 B/s (0.0%) Out 3507.0 B/s (0.0%) 45.0 B/s (0.0%) 76.0 B/s (0.0%)

`Weekly' Graph (30 Minute Average)

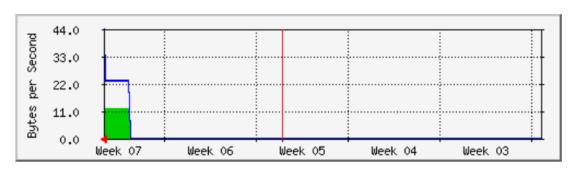

 Max
 Average
 Current

 In
 56.1 kB/s (0.0%)
 572.0 B/s (0.0%)
 35.0 B/s (0.0%)

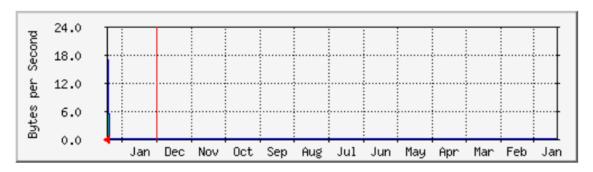
 Out
 628.0 B/s (0.0%)
 37.0 B/s (0.0%)
 42.0 B/s (0.0%)

`Monthly' Graph (2 Hour Average)

MaxAverageCurrentIn236.0 B/s (0.0%)21.0 B/s (0.0%)237.0 B/s (0.0%)Out204.0 B/s (0.0%)31.0 B/s (0.0%)205.0 B/s (0.0%)

`Yearly' Graph (1 Day Average)

	Max	Average	Current	
In	12.0 B/s (0.0%)	9.0 B/s (0.0%)	12.0 B/s (0.0%)	
Out	23.0 B/s (0.0%)	17.0 B/s (0.0%)	23.0 B/s (0.0%)	

سوال ۶: چگونه می توان با استفاده از MRTG یک سرور را مانیتور کرد؟

سوال ۷: چگونه می توان خروجی های MRTG را در مرور گر مشاهده کرد؟